

Seletuskiri

1. Mäeeraldise saamise vajaduse põhjendus, kasutamise eesmärk ja maavara kasutusalad

AS Jiffy Products Estonia on turba tootmisega tegelev ettevõte, kes kaevandab turvast Vääna turbamaardlas Vääna turbatootmisalal (keskkonnaluba nr HRAM-32).

AS Jiffy Products Estonia omab Vääna turbamaardlas mäeeraldise Vääna turbatootmisala keskkonnaluba nr HRAM-32. Ettevõte on ülemaailmse kontserni tütarettevõte, mis kaevandab vähelagunenud ja hästilagunenud turvast. Loa omanik soovib muuta keskkonnaloo korrastamise suunda taastuvaks sooks. Kuna käesoleva taotlusega muudetakse ainult korrastamise suunda, siis ei esitata taotlust kogu mahus.

Vääna turbamaardlas on AS Jiffy Products Estonia kaevandamise luba nr HRAM-32 turba kaevandamiseks kehtivusega 30.11.1998 - 03.04.2029. Vääna turbatootmisala on seotud ka veeerikasutuse loaga nr. L.VV/332972.

Kaevandatavat maavara kasutatakse aianduses kasvusubstraatide valmistamisel, sorbendina puhastusseadmetes ning väetisena. Kaevandamine toimub pinnaviisiliselt freesmeetodil.

2. Mäeeraldise piiride ja sügavuse põhjendus koos kaevandamisele kuuluvate varude määramisega

Mäeeraldis kattub täielikult Vääna turbamaardla aktiivsete tarbevaru plokkidega 1 ja 2. Sügavuti on mäeeraldise piiriks aktiivse tarbevaru ploki 2 lamam. Mäeeraldise pindala on 81,8 ja selle teenindusmaa pindala on 99,81 ha.

Taotletava mäeeraldise piiresse jäävast aktiivsest tarbevarust ei ole kogu hästilagunenud turbakiht kaevandatav, kuna turbalasundi lamamini tuleb jätta korrastamiseks vajalik jääkturba kiht. Mäeeraldisel on soodsad tingimused ala taastuvaks sooks moodustamiseks, mille tarbeks jäetakse mäeeraldise põhja 20 cm paksune jääkkiht. Maavaravaru kadu jääkkihis on leitav järgmiselt: mäeeraldise pindala $\times$ jääkkihi paksus $\times$ hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient = jääkkihi maht. Hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient ploki 2 puhul on 0,159. Vähelagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient ploki 1 puhul on 0,100.

Tabel 1 Taotletava ja kaevandatava maavaravaru kogus Vääna turbatootmisalal (seisuga 31.03.2025. a.)

Plokk	Maavara	Pindala	Mahult kaalule üleviimise koefitsient	Aktiivne tarbevaru, tuh t	Kadu, tuh t	Kaevandataru, tuh t
1 aT	Vähe- lagunenud turvas	81,80	0,100	0,027	0	0,027
2 aT	Hästi- lagunenud turvas	81,80	0,159	102,219	26	76,219

Vääna turbatootmisalale taotletakse keskkonnaluba maksimaalse aastase kaevandamise määraga 20 tuh t.

3. Kaevandatud maa korrastamine

Vääna turbatootmisalal on soodsad tingimused kaevandatud maa korrastamiseks taastuvaks sooks. Maavara ammendamisel moodustatava taastuva soo kõlviku pindala on 99,81 ha.

Soo taastamise võimalikkuse tagamiseks tuleb mäeeraldise põhja jätta 0,2 m paksune turba jääkkiht, mis loob sobivad kasvutingimused turbasamblale. Lisaks õhukese turbakihi olemasolule on soo taastamise seisukohast oluline korrastataval alal tagada reguleeritud ja stabiilne veerežiim. Soo taastamisel on oluline hoida veetasest stabiilselt maapinnal. Viimast saab edukalt tagada jagades ammendatud ala vastavalt lamami reljeefile väiksemateks aladeks (terrassideks) ja eraldada need reguleeritud ülevooluga veetõkkesammidega. Sellise meetodi korral rajatakse korrastatavale alale mitmeid terrasse, mille veetase on erinev – samas on kogu ala ühtlaselt üle ujutatud.

Suurvee perioodil tuleb liigvee ära juhtimiseks korrastamistööde ajal olemasolevatele väljavooludele rajada veetaseme regulaatorid, mida saab vastavalt veeseisule kas sulgeda või avada. Tehnilise korrastamise järel on soovituslik täiendavalt alale laotada turbasambla fragmente, et kiirendada selle levikut ja kasvu.

Enne lõplike korrastamistöödega alustamist tuleb koostada korrastamise projekt, kus määratakse vastavalt ammendatud alale täpsed tehnilised lahendused taastuva soo (vajadusel ka metsamaa) tingimuste loomiseks. Korrastamise projekt tuleb koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017. a. määruses nr 12 “Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm” kehtestatud.

Arvestades taotletava tegevuse perioodi pikkust, on täna keeruline anda hinnangut korrastamistööde maksumuse kohta, kuna vahepeelsel perioodil võib muutuda senine turbatootmisalade taastamise meetodika ja tehnoloogia.

Palume luba välja anda digitaalselt, saates selle riiklikus äriregistris määratud e-posti aadressile.

Taotleja:

Karmo Leemet
AS Jiffy Products Estonia
Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Taotluse koostas 29.04.2025 a.

Tauri Põldema
OÜ Inseneribüroo STEIGER
Mäeinsener

/ allkirjastatud digitaalselt /